
А. П. Гетьман.

ДЕРЖАВНИЙ ОБЛІК ВОД – систематизована система відомостей про кількість і якість вод, а також даних про водокористування, на основі яких здійснюється розподіл води між водокористувачами та розробляються заходи щодо рац. використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

Зміст, порядок і особливості ведення держ. обліку вод визначаються ВКУ (1995) (ст. 24–27), Порядком ведення держ. обліку водокористування, затв. наказом Мінприроди України від 16 берез. 2015 № 78.

Заг. вимоги до ведення Д. о. в. визначені у ст. 25 ВКУ. Д. о. в. ведеться з метою забезпечення складання держ. водного кадастру за розділом «Водокористування», а також систематизації даних про забір та використання вод, скидання зворотних вод та забруднюючих ре-

човин, наявність систем оборотного водопостачання та їх потужність, про діючі системи очищення стічних вод та їх ефективність. Систематизація даних Д. о. в. здійснюється для: поточного і перспективного планування використання водних ресурсів та здійснення водоохорон. заходів; розміщення виробничих сил на території країни; складання схем комплексного використання та охорони водних ресурсів і водогосп. балансів; проектування об'єктів, пов'язаних з використанням водних ресурсів; прогнозування змін гідрологічних умов, водності річок та якості вод; розроблення заходів щодо підвищення ефективності роботи водогосп. систем; нормування водоспоживання і водовідведення, а також показників якості вод; розроблення заходів щодо запобігання шкідливій дії вод та ліквідації її наслідків; здійснення держ. нагляду (контролю) у сфері охорони і рац. використання вод та відтворення водних ресурсів; регулювання взаємовідносин між водокористувачами, а також між водокористувачами та ін. підприємствами, установами і орг-ціями; вирішення питань, пов'язаних з обліком та використанням вод; ін. цілей, визначених чинним зак-вом.

Організація ведення Д. о. в. здійснюється Держводагентством України. Д. о. в. здійснюється шляхом подання водокористувачами звітів про використання води за формою № 2ТП-водгосп (річна (далі – Звіт)). Звіти подаються до Держводагентства України через спеціалізовані підприємства, установи та орг-ції, що належать до сфери його управління, які є виконавцями робіт зі складання держ. водного кадастру

(далі – орг-ції, що належать до сфери управління Держводагентства України), за місцем здійснення водокористування.

Правила ведення Д. о. в. є обов'язковими для фіз. та юрид. осіб, діяльність яких підлягає держ. обліку водокористування (далі – водокористувачі).

Під час держ. обліку водокористування систематизуються дані про водокористувачів, які здійснюють діяльність, пов'язану із забором та/або використанням води, скиданням зворотних (стічних) вод та забруднюючих речовин, та: здійснюють забір води із поверхневих та підземних водних об'єктів в обсязі від 20 м³ води на добу; забирають воду з водопровідних мереж або ін. систем водопостачання в обсязі від 20 м³ води на добу (у середньому протягом календарного року) і передають зворотні (стічні) води до систем водовідведення; забирають воду для зрошення в обсязі від 20 м³ води на добу (у середньому протягом зрошувального періоду); мають сезонний режим роботи та забирають воду в обсязі від 20 м³ води на добу (у середньому протягом періоду його роботи у межах календарного року); мають оборотні системи водопостачання заг. потужністю 1000 м³ води на добу і більше незалежно від кількості забраної (отриманої) води; використовують воду для виробництва напоїв незалежно від кількості води; здійснюють скид (незалежно від обсягу) зворотних (стічних) вод безпосередньо у водні об'єкти та підземні горизонти; віднесені до галузі гідроенергетики; користуються водними об'єктами для рибогосп. потреб (крім суден флоту рибної промисловості). У разі припинення діяльності водокористувач інформує

орг-ції, що належать до сфери управління Держводагентства України, про припинення подання Звіту.

Звіт складається на основі даних первинного обліку водокористування згідно з показниками засобів виміральної техніки, результатів вимірювань показників якості води (не менше ніж один раз на квартал), які подаються до орг-цій, що належать до сфери управління Держводагентства України, разом зі Звітом. За відсутності засобів виміральної техніки Звіт складається за технол. даними (з використанням побічних методів обліку). Обсяги, періодичність та методи інструментально-лабораторних вимірювань якості зворотних (стічних) вод визначаються водокористувачами та орг-ціями, що належать до сфери управління Держводагентства України. Інформація, що міститься у Звіті, є первинними даними про водокористувача та його водогосп. діяльність.

Згідно з вимогами ст. 26 ВКУ держ. облік поверхневих вод здійснюється центр. органом виконавчої влади, що реалізує держ. політику у сфері гідрометеорологічної діяльності, шляхом проведення постійних гідрометричних, гідрохім. спостережень за кількісними і якісними характеристиками поверхневих вод згідно з програмою, що затверджується центр. органом виконавчої влади, що забезпечує формування держ. політики у сфері гідрометеорологічної діяльності, за погодженням з центр. органом виконавчої влади, що забезпечує формування держ. політики у сфері охорони навколишнього природ. середовища, і центр. органом виконавчої влади, що реалізує держ. політику у сфері розвитку водного госп-ва.

У ст. 27 ВКУ визначено, що держ. облік підземних вод здійснюється центр. органом виконавчої влади, який реалізує держ. політику у сфері геол. вивчення та рац. використання надр, шляхом спостережень за кількісними і якісними характеристиками підземних вод за програмою, яка затверджується центр. органом виконавчої влади, що забезпечує формування держ. політики у сфері охорони навколишнього природ. середовища.

З метою систематизації даних держ. обліку вод та визначення наявних для використання водних ресурсів складається держ. водний кадастр.

Лит.: Джуган В. О. Правове регулювання використання та охорони вод в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. н.: 12.00.06. К., 2009; Правова охорона довкілля: сучасний стан та перспективи розвитку / за ред. А. П. Гетьмана. Х., 2014; Сердюк О. В. Правові засади використання підземних вод: автореф. дис. ... канд. юрид. н.: 12.00.06. Х., 2014.

А. П. Гетьман.